

HAYAT YALNIZ DÜNYADAN İBARET DEĞİLDİR*

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ

“Hükümlanlık elinde olan Allah, yücedir. O, her şeye hakkıyla gücü yetendir. O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır. O, mutlak güç sahibidir, çok bağışlayandır.”¹

Okuduğumuz bu ayet-i kerimede yüce Allah, ölümü ve hayatı yarattığını bizlere bildirmektedir. O hayatı ve ölümü, imtihan etmek için, bizlerden hangimizin daha güzel amel ettiğini açığa çıkarmak, kimin de kötü amel işlediğini tespit etmek için yaratmıştır. O halde bu imtihanı kazanmak için bize verilen bu hayatı iyi değerlendirmeliyiz. Çünkü bu dünya hem fani hem de çok kısadır. Yarın! Yarın! diye görevlerimizi ertelersek, bir yarın daha bulamayabiliriz. Dünya bizim ebedî yurdumuz değildir. Belki ebedî mutluluğu kazanma veya kaybetme yeridir.

Bizler adeta bir çiftçi gibiyiz. Tarlamıza hangi tohumu ekersek, onu hasat ederiz. Boş bırakırsak şüphesiz bir şey elde edemez, başkalarına muhtaç kalırız. Dünyada belki yardımcı bulabiliriz ama ahirette yardımcımız olmayacaktır. Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor:

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

“O gün, ne mal fayda verir ne de evlat. Ancak Allah’a kalbi selim ile gelen fayda bulur.”²

Diğer ayet-i kerimelerde de, وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ فِيهَا جَزَاءٌ غَيْرٌ يُغْنَى عَنْهُمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ فِيهَا جَزَاءٌ غَيْرٌ يُغْنَى عَنْهُمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ فِيهَا جَزَاءٌ غَيْرٌ يُغْنَى عَنْهُمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ فِيهَا جَزَاءٌ غَيْرٌ يُغْنَى عَنْهُمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ فِيهَا جَزَاءٌ غَيْرٌ يُغْنَى عَنْهُمْ

“Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının! Öyle bir günden çekinin ki, o gün hiçbir baba evladına asla fayda veremez, evlat da babasına fayda sağlayamaz. Allah’ın va’di elbette gerçektir. O halde sizi dünya aldatmasın ve çok hilekâr şeytan da sizi Allah ile aldatmasın, Allah’ın affına güvendirmesin!”³

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُمْ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

“Düşünseler şunu da anlarıydı ki: Bu dünya hayatı geçici bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir ve ebedî âhiret diyarı ise, hayatın ta kendisidir. Keşke bunu bir bilselerdi!”⁴ buyurulmaktadır.

Bu ayetlerde Rabbimiz, bu dünyada ebedî olmadığımızı belki bir yolcu misali buraya uğrayıp sonra da bırakıp gidici olduğumuz hakkında bizleri uyarıyor. O halde yanımıza azık alalım. Nitekim Allah Teâlâ, Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyurmuştur:

وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ

¹ Mülk, 67/1-2

² Şuara, 26/88-89

³ Lokman, 31/33

⁴ Ankebût, 29/64

“Ey akıl sahipleri! Azıqlanınız ve biliniz ki azığın en hayırlısı takvadır, haramlardan korunmadır. Öyleyse Bana karşı gelmekten korunun.”⁵

Peygamberimiz (s.a.s) de şöyle buyurmuştur:

إِغْتَنِمِ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ: شَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ وَصِحَّتَكَ قَبْلَ سَقَمِكَ وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ وَقِرَاعَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ وَحَيَاتَكَ قَبْلَ مَوْتِكَ

“Beş şey gelmezden önce, beş nimetin kadrini bil. İhtiyarlık gelmezden önce gençliğinin, hastalık gelmezden önce sağlığının, fakirlik gelmezden önce zenginliğinin, meşguliyet gelmezden önce boş vaktinin, ölüm gelmezden önce de hayatının kıymetini bil.”⁶

Kısaca “dünya ve ahiret” işlerimizi veya görevlerimizi dengeli götürmeliyiz. Biri diğerinin aleyhine ihmal edilmemelidir. Ahiret ihmal edilerek dünyayı kazanmak, dünya ihmal edilerek ahireti kazanmaya çalışmak yanlıştır.

Bu nedenle Rabbimiz,

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

“Allah’ın sana verdiğiinden (O’nun yolunda harcayarak) ahiret yurdunu gözet, ama dünyadan da nasibini unutma!”⁷ ;

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

“Ey Rabbimiz! Bize dünyada güzellikler ve ahirette de güzellikler ver ve bizi Cehennem azabından koru! Diyenler vardır”⁸ buyurmuştur.

Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurdu:

خَيْرُكُمْ مَنْ لَمْ يَتْرُكْ آخِرَتَهُ لِلدُّنْيَا وَلَا دُنْيَاهُ لِآخِرَتِهِ وَلَمْ يَكُنْ كَلًّا عَلَى النَّاسِ

“Sizin hayırlınız; dünyası için ahiretini terk etmeyen, ahireti için de dünyasını terk etmeyendir. Belki her ikisi için çalışan ve başkalarına yük olmayandır.”⁹

وَقَالُوا إِنَّ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ لَوْ تَرَى إِذْ وَقَفُوا عَلَى رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَى وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

“Derler ki: ‘Hayat ancak dünya hayatımızdır. Artık biz bir daha diriltilecek de değiliz.’ Rab’lerinin huzurunda durduruldukları vakit (hâllerini) bir görsen! (Allah) diyecek ki: ‘Nasıl, şu (dirilmek) gerçek değil miymiş?’ Onlar, ‘Evet, Rabbimize andolsun ki,

⁵ Bakara, 2/197

⁶ Hakim, Müstedrek, No: 7846

⁷ Kasas, 28/77

⁸ Bakara, 2/201

⁹ Keşfu’l-Hafa, c.1, s. 393

gerçekmiş’ diyecekler. (Allah), ‘Öyleyse inkâr etmekte olduğunuzdan dolayı tadın azabı!’ diyecek.”¹⁰

İnsanların en zor kabul ettikleri inanç ilkesi, öldükten sonra dirilme ve onun getirdiği âhiret hayatıdır. Peygamberler ve ilâhî vahiy en çok bu konuda tepki görmüş ve inkâr cihetine gidilmiştir. Bu sebeple yüce Allah, öldükten sonra dirilme konusunu çeşitli mucize ve delillerle ispat etmektedir. Bu âyet-i kerime Cahiliye dönemi Araplarının genellikle âhirete inanmadıklarını göstermektedir. Ayrıca bu ayet-i kerimede, müşriklerin, genel olarak da inkârcıların özelliklerinden birine işaret edilmektedir. Ahiret hayatını inkâr, inkârcıların şirkten sonraki en büyük günahlarıdır. Zira Kur’an-ı Kerim’de sık sık “Allah ve âhiret gününe iman” birlikte zikredilmek suretiyle bu inancın önemi ve âhireti inkâr etmenin başlıca küfür alâmetlerinden biri olduğu gösterilmiştir.

Kutsal Kitabımızda bu olay şöyle değerlendirilir:

أَوَلَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِن نُّطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنتُم مِّنْهُ تُوقَدُونَ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ إِنَّمَّا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

“İnsan, bizim kendisini az bir sudan (meniden) yarattığımızı görmedi mi ki, kalkmış apaçık bir düşman kesilmiştir. Bir de kendi yaratılışını unutarak bize bir örnek getirdi. Dedi ki: ‘Çürümüşlerken kemikleri kim diriltecek?’ De ki: ‘Onları ilk defa var eden diriltecektir. O her yaratılmışı hakkıyla bilendir.’ O, sizin için yeşil ağaçtan ateş yaratandır. Şimdi siz ondan yakıp duruyorsunuz. Gökleri ve yeri yaratan Allah’ın, onların benzerini yaratmaya gücü yetmez mi? Evet yeter. O, hakkıyla yaratandır, hakkıyla bilendir. Bir şeyi dilediği zaman O’nun emri o şeye ancak ‘Ol!’ demektir. O da hemen oluverir. Her şeyin hükümranlığı elinde olan Allah’ın şanı yücedir! Siz yalnız O’na döndürüleceksiniz.”¹¹

Günümüzde de, “görmediğime inanmam” ve “ahirete giden gelen var mı?” gibi sözlerle ahiret hayatının inkâra kalkışıldığı görülmektedir. Aslında âhiretin varlığına delil olarak içinde yaşadığımız hayat kâfidir. Rabbimiz bizi yokluk karanlıklarından çıkarıp pırıl pırıl bir âlemde hayat dediğimiz nimeti vermiş olduğuna göre, ölünce aynı işin bir kere daha tekrarlanması nasıl imkânsız olabilir? Üstelik tekrar diriltme birincisine göre daha kolay değil midir? Ayrıca bir yerden veya bir şeyden haber vermek için o yere gitmek veya o şeyi mutlaka gözümüzle görmemiz de gerekmez. Astronomi ilmi bize yıldızlardan, samanyolundan ve galaksilerden bahsetmektedir.

Uzayda hâlâ ışığı bize ulaşamayan nice yıldızlar vardır. Peki, buralara kim gidip kim gelmiştir? Asrımızda insan akli, her ne kadar mahiyet ve ölçüleri başka olan bu âlemi hakkıyla idraktan aciz ise de, varlığı sınırsız delillerle ispatlanan âhireti mümkün görmektedir. Aklen mümkün olan bir şeyin varlığı da haber yoluyla tahakkuk eder.

¹⁰ En’âm, 6/29-30

¹¹ Yasin, 36/77-83

Bütün peygamberler ve kitaplar ahiretin varlığını haber vermiş ve insanın tekrar dirilerek, bu dünya hayatında yaptıklarından hesaba çekileceğini haber vermiştir.

Ayrıca, ahiretin olmaması zalimleri zulümleriyle baş başa bırakmak anlamına gelir. Zulme uğrayıp da mağdur olanların hakkını kim ödeyecektir? Hak-hukuk tanımayan, öldürmekten zevk alan ve yaptıklarının cezasını çekmeden ölenlerin yaptıkları, yanlarında mı kalacak? O halde âhiret vardır ve olmalıdır.

Ahireti inkâra kalkışanlar ahirette Allah'ın huzuruna getirilecek, Allah onlarla konuşacak, onlara sorular soracak ve cevaplar alacaktır. Bu dünya hayatından başka hayatın olduğunu kabullenmeyenler, orada bunun doğruluğunu yaşayarak göreceklendir.

Sonuçta Rabbimiz onlara şöyle diyecek:

قَدْ دُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

“Öyle ise inkâr ettiğinizden dolayı azabı tadınız.”¹²

O halde Müslüman hem dünya, hem de ahiret için çalışacak, her gün daha ileri gidecektir. Dinimizin emri budur. Böylece de Allah'ın rızasına uygun geçirilen bir ömrün akıbeti olan ahiret, iyi ve güzel olacaktır. Müminin hayatı bir bütündür. Yeter ki bünyesinde samimiyeti barındırsın. Ortadan ikiye bölünmüş, tefrik edilmiş, şuraya kadar dünya için şuraya kadar ahiret içindir, düşüncesi biz müminlerde yer etmemelidir.

* Sabri AKPOLAT

* Tahir TURAL

¹² Ahkaf, 46/34